

De echte “landelijke” uitslag van de Gemeenteraadsverkiezingen van 2010

Het was fascinerend om te zien hoe op 3 maart 's avonds door politici en media gereageerd werd op een uitslag die door de NOS en ANP om 21.30 uur werd gepresenteerd. Het werd gepresenteerd als een landelijke uitslag als het die dag Tweede Kamerverkiezingen waren geweest. Later op de avond en nacht kwamen de uitslagen van de afzonderlijke gemeenten binnen, maar de om 21.30 uur gepresenteerde cijfers bleven een soort einduitslag van 3 maart.

Maar wat was die uitslag van 3 maart om 21.30 uur nu echt en in hoeverre had die uitslag iets te maken met de op 3 maart 2010 gehouden gemeenteraadsverkiezingen? Het antwoord is: **VRIJWEL NIETS.**

De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen zelf is de optelling van alle uitgebrachte stemmen op de dag van de verkiezingen door de 53,9% van de kiezers die opgekomen zijn. Die uitslag treft u aan in de tabel hieronder.

Het grote probleem echter van die uitslag ten opzichte van Tweede Kamerverkiezingen en Europese Parlementsverkiezingen is dat bij die andere verkiezingen over heel Nederland dezelfde partijen meedoen, maar dat bij de Gemeenteraadsverkiezingen per gemeente het aantal deelnemende partijen verschilt. De wat kleinere landelijke partijen doen maar in een beperkt aantal gemeenten mee. Maar ook de grotere landelijke partijen doen niet in alle gemeenten mee. En bij de onderhavige verkiezingen was het extra bijzonder dat een grote landelijke partij (PVV) maar bij 2 gemeenten meedeed. Daarnaast is het ook zo dat in niet alle gemeenten werd gestemd, omdat wegens gemeentelijke herindeling onlangs verkiezingen waren of binnenkort verkiezingen worden gehouden (zoals bij Bussum, Naarden en omgeving, Oss en omgeving en Venlo en omgeving).

<i>Landelijke uitslag optelling stemmen</i>	GR2006 %	GR2010 %
CDA	17,0	14,8
PVV		0,8
PvdA	23,2	15,7
VVD	13,6	15,5
D66	2,7	8,1
SP	5,4	4,1
GrLinks	5,8	6,5
ChristenUnie	4,4	4,5
SGP	2,0	2,1
Trots op NL		1,2
PvdDieren		0,3
Lokale Partijen	25,9	26,4
Totaal	100,0	100,0
<i>Opkomst</i>	<i>58,3</i>	<i>53,9</i>

Dat houdt dus in dat de echte optelling van de stemmen van de dag der verkiezingen over heel Nederland wel wat zegt over de trend per gemeente, maar beduidend minder over de landelijke kracht van de partijen.

De tabel betreft dus de totaalstelling van alle stemmen van 3 maart vergeleken met de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen van 2006.

Daarbij moet dus bedacht worden dat de PVV maar in 2 gemeenten mee heeft gedaan, maar ook de andere partijen behoudens CDA, PvdA en VVD in (veel) minder dan de helft van de gemeenten hebben meegedaan. (Maar dan wel in doorgaans de grotere gemeenten).

Net zoals bij de andere verkiezingen en zeker gezien het feit dat er over drie maanden Tweede Kamerverkiezingen zijn is er een brede behoefte de uitslag van de gemeenten te vertalen naar een landelijke trend en te bezien wat dit zou betekenen voor de verhoudingen in de Tweede Kamer. Naast het probleem van het feit dat bij Gemeenteraadsverkiezingen de landelijke partijen niet in alle gemeenten hebben meegedaan is er ook nog het punt van de opkomst. Woensdag jl. kwam 54% op en bij de Tweede Kamerverkiezingen zal de opkomst rond de 75% liggen. Dat is dus 21/54^e meer (bijna 40%). En die mensen stemmen niet per se hetzelfde als de mensen die woensdag wel opgekomen zijn.

Woensdagavond werd om 21.30 uur een “landelijke” uitslag gepresenteerd door NOS/ANP. Het betrof het onderzoek dat Synovate had uitgevoerd. De avond ervoor had Synovate via NOVA de politieke barometer bekendgemaakt. Hieronder treft u zowel de politieke barometer van dinsdag aan, alsmede de uitslag die woensdagavond werd bekendgemaakt. Dat was gebaseerd op een exit-poll onder 2500 mensen.

Belangrijkste verschil tussen de bekendgemaakte uitslag van 3 maart en die van de Politieke Barometer van een dag ervoor was dat de VVD blijkbaar 4 zetels was vooruitgegaan en de PVV 2 zetels achteruit.

<i>Zetels Tweede Kamer</i>	TK 2006	PolBar 2-3-2010	'Uitslag ' 3-3-2010
CDA	41	29	29
PVV	9	26	24
PvdA	33	27	27
VVD	22	17	21
D66	3	16	15
SP	25	11	11
GrLinks	7	13	12
ChristenUnie	6	7	7
SGP	2	2	2
Trots op NL		0	0
PvdDieren	2	2	2
Totaal	150	150	150

Het is echter belangrijk te beseffen dat het onderzoek van Synnovate op 3 maart 2010 NIET bij de stembureaus werd gedaan, maar gewoon een grotere steekproef was van het onderzoek dat men normaal via de Politieke Barometer doet.

Wat dus op woensdagavond door de NOS werd bekendgemaakt en sindsdien wordt beschouwd als DE UITSLAG van de Gemeenteraadsverkiezingen is niets anders dan een wat groter uitgevallen Politieke Barometer van Nova. Op zichzelf is er niets op tegen ook op de dag van de verkiezingen een grotere Politieke Barometer uit te voeren en op basis daarvan ook een goede indruk te geven van de overgangen tussen partijen, maar het heeft weinig tot niets te maken met het stemmen van circa 6,5 miljoen mensen op 3 maart zelf. En wat erger is: **De uitslag die gepresenteerd werd is aantoonbaar onjuist in relatie tot datgene wat die bijna 6,5 miljoen kiezers hebben gestemd.**

Op de volgende manier kan dat aangetoond worden, alsmede een betere weergave geven van de landelijke uitslag van afgelopen woensdag.

Via Peil.nl hebben we circa 15.000 mensen gevraagd wat ze woensdag hebben gestemd. En ook hebben we aan de opgekomen kiezers de vraag gesteld wat men zou gestemd hebben als die dag Tweede Kamerverkiezingen waren geweest. Om twee redenen zou dat een andere partij kunnen geweest zijn:

1. De partij van voorkeur deed niet mee aan de gemeenteraadsverkiezingen in de eigen gemeente. Bij de PVV is dat al heel duidelijk, maar dat geldt in feite in meerdere of mindere mate voor alle partijen.
2. Voor de gemeentelijke politiek kiest een deel een andere partij dan men zou kiezen voor de landelijke politiek. Dat is evident bij lokale partijen, maar kan ook ten aanzien van landelijke partijen gelden.

Op basis daarvan is een berekening te maken wat de uitslag was geweest als die 6.5 miljoen opgekomen kiezers woensdag voor de Tweede Kamer zouden hebben gestemd. Hieronder treft u die tabel aan:

	Gestemd bij GR2010										
	CDA	PVV	PvdA	VVD	D66	SP	GrLinks	Christ.	TROTS	Lokaal	Totaal
% uitslag GR2010	14,8	0,8	15,7	15,5	8,1	4,1	6,5	6,6	1,2	26,7	100
Als TK:											
CDA	83%	6%	1%	4%	2%	0%	1%	10%	0%	8%	16,1%
PVV	3%	85%	2%	26%	3%	5%	1%	5%	61%	35%	16,2%
PvdA	1%	1%	73%	1%	5%	5%	7%	1%	1%	7%	14,6%
VVD	3%	3%	0%	52%	3%	1%	0%	1%	2%	12%	12,1%
D66	2%	2%	6%	6%	70%	16%	6%	1%	2%	11%	11,2%
SP	0%	0%	5%	1%	2%	55%	6%	0%	0%	7%	5,6%
GrLnks	1%	0%	6%	1%	6%	8%	71%	0%	0%	5%	7,9%
CU	2%	0%	0%	1%	0%	1%	0%	59%	0%	1%	4,9%
SGP	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	18%	1%	0%	1,3%
TROTS	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	30%	2%	1,1%
Dieren	0%	1%	1%	1%	1%	1%	3%	0%	0%	2%	1,0%
Andere partij	0%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0,4%
Weet niet	4%	1%	5%	6%	7%	7%	5%	4%	3%	9%	7,4%
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100,0%

- De eerste regel betreft de feitelijke uitslag van 3 maart in percentages.
- De horizontale kolommen laten zien wat men gestemd zou hebben als het Tweede Kamerverkiezingen waren geweest. De eerste kolom moet als volgt gelezen worden: Van degenen die woensdag CDA hebben gestemd geeft 83% aan ook CDA gestemd te hebben als het TK verkiezingen waren. 3% geeft aan dan PVV gestemd te hebben en 1% PvdA, etc. Zo is bij voorbeeld te zien dat 26% van degenen die woensdag in de gemeente VVD hebben gestemd landelijk PVV gestemd zou hebben.
- De laatste kolom geeft vervolgens de uitslag weer als de opgekomen kiezers van afgelopen woensdag voor de Tweede Kamer hun stem hadden uitgebracht.

De uitslag in percentages kan ook weergegeven worden in zetels voor de Tweede Kamer. In dat geval moet de categorie "weet niet" buiten beschouwing gelaten worden:

<i>Zetels Tweede Kamer</i>	TK2006	NOS – ANP 3-3-2010	Op basis van 6.5 miljoen kiezers
CDA	41	29	27
PVV	9	24	27
PvdA	33	27	24
VVD	22	21	20
D66	3	15	18
SP	25	11	9
GrLinks	7	12	12
ChristenUnie	6	7	7
SGP	2	2	2
Trots op NL		0	2
PvdDieren	2	2	2
Totaal	150	150	150

Uit de laatste kolom valt dus op te maken dat als de 6.5 miljoen opgekomen kiezers van afgelopen woensdag op dat moment voor de Tweede Kamer hadden mogen stemmen dat dan PVV en CDA even groot waren geweest en er niet een verschil van 5 zetels was geweest zoals de uitslag volgens NOS-ANP was.

En ook valt te zien dat D66 3 zetels hoger stond, de SP 2 zetels lager en Trots op NL 2 zetels gehaald heeft i.p.v. 0.

Nu kan gesteld worden dat als het Tweede Kamerverkiezingen waren geweest de opkomst niet 54% was geweest, maar circa 75%. In dat geval zou ook meegeteld moeten worden wat de niet opgekomen kiezers zeggen wat ze gedaan zouden hebben als het Tweede Kamerverkiezingen waren geweest.

En dan blijkt het volgende:

- Onder die groep zijn PVV, SP en Groen Links sterker vertegenwoordigd dan bij de opgekomen kiezers.
- Onder die groep zijn CDA, VVD en ChristenUnie (wat) minder sterk vertegenwoordigd dan bij de opgekomen kiezers.

Dat leidt tot de totaaluitslag, die rechts wordt aangetroffen.

<i>Zetels Tweede Kamer</i>	TK2006	NOS – ANP 3-3-2010	Op basis van 6.5 miljoen kiezers	Op basis van het totale electoraat
CDA	41	29	27	25
PVV	9	24	27	28
PvdA	33	27	24	24
VVD	22	21	20	19
D66	3	15	18	18
SP	25	11	9	10
GrLinks	7	12	12	13
ChristenUnie	6	7	7	7
SGP	2	2	2	2
Trots op NL		0	2	2
PvdDieren	2	2	2	2
Totaal	150	150	150	150

Vanzelfsprekend kan er tussen nu en 9 juni a.s. nog veel gebeuren met het electoraat. Het is echter wel goed om zo nauwkeurig mogelijk te weten wat de kiezers afgelopen woensdag hebben gestemd of hadden gestemd als het Tweede Kamerverkiezingen zouden zijn geweest. De weergave van NOS-ANP (van het bureau Synovate) heeft ten aanzien van de 5 grootste partijen helaas geen goed beeld gegeven. Zo staat de PVV niet 5 zetels achter op het CDA, zoals gezegd werd, maar minimaal gelijk.

In feite had de uitslag van het onderzoek dat door NOS-ANP op woensdagavond om 21.30 uur werd gepresenteerd niets met het stemgedrag van de Gemeenteraadsverkiezingen te maken, behoudens de datum van 3 maart 2010.